

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงอาชีพใหม่นอกภาคเกษตรกรรมของสตรีบ้านแม่จ๊ก ตำบลหางดง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพศึกษาในระดับลึก ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและเก็บข้อมูลด้วยตนเองมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นสตรีสามารถสัมภาษณ์ในระดับลึกได้จำนวน 6 คน เป็นผู้ที่เคยประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือครอบครัวมีอาชีพเกษตรกรรมได้เปลี่ยนแปลงอาชีพใหม่ในปัจจุบัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือการเข้าไปศึกษาข้อเท็จจริงจากปรากฏการณ์ในชุมชน ดังนี้

1. การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ ผู้วิจัยใช้การพูดคุยและคำถามปลายเปิดเกี่ยวกับเรื่องประกอบอาชีพทั่วไปโดยมีแบบสอบถามกำหนดหัวข้อต่างๆ ไว้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์
2. การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยมีความสนใจในการเปลี่ยนอาชีพใหม่โดยต้องการทราบถึงขั้นตอนในการเปลี่ยนอาชีพใหม่ ว่ามีปัจจัยอะไรที่ทำให้เปลี่ยนและเปลี่ยนแล้วมีผลกระทบด้านใดบ้างโดยมีแบบสอบถามกำหนดหัวข้อต่างๆ ไว้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์
3. แบบบันทึกข้อมูลภาคสนามเป็นแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อบันทึกรายละเอียดที่ได้จากการสัมภาษณ์
4. การสังเกต ผู้วิจัยได้สังเกตทางด้านกายภาพและสังเกตพฤติกรรมของบุคคลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงอาชีพและผลกระทบต่างๆ ที่เกิดขึ้น

5. กล้องถ่ายรูปและเทปบันทึกเสียง เพื่อบันทึกภาพและเสียงของบุคคล กิจกรรมในสถานที่ต่างๆ เพื่อนำมาเรียบเรียงและวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. เอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาสรุปในการสัมภาษณ์และสังเกต

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเป็นสมาชิกในหมู่บ้านจึงมีความสนิทสนมกับชาวบ้านแทบทุกคน... ได้รับรู้ปรากฏการณ์ต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างมาตลอดและเริ่มจากการเก็บข้อมูลพื้นฐานของหมู่บ้านแล้วจึงวางแผนเก็บข้อมูลภาคสนามมาประกอบด้วยกัน มีขั้นตอนการเก็บโดยกา... และการสังเกตดังนี้

1. วิธีการเก็บข้อมูล

1.1 การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ... ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลพื้นฐานแล้วผู้วิจัยได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการนัดประชุมต่างๆ และกิจกรรมของหมู่บ้านจึงมีโอกาสได้พบและสัมภาษณ์สตรีที่มีการเปลี่ยนอาชีพมาเป็นระยะเวลานานและกำลังเริ่มเปลี่ยนใหม่จากอาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพอื่น

1.2 การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก... ผู้วิจัยมีความสนใจในการเปลี่ยนอาชีพใหม่โดยต้องการทราบถึงขั้นตอนในการเปลี่ยนอาชีพใหม่ มีปัจจัยใดที่ทำให้เปลี่ยนและเปลี่ยนแล้วมีผลกระทบด้านใดบ้าง

1.3 การสังเกต... ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการสังเกต 2 แบบ คือ การสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมช่วยในกิจกรรม เช่น งานขึ้นบ้านใหม่ งานศพ งานปอยหลวง งานยี่เป็ง และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม ผู้วิจัยได้เข้าร่วมประชุมในกลุ่มต่างๆ ทำให้ได้ข้อมูลของกลุ่มเหล่านั้น

2. การตรวจสอบข้อมูล

ในระยะเวลาที่ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลได้บางส่วนตามวิธีการข้างต้น ผู้วิจัยจะทำการตรวจสอบข้อมูลควบคู่กันไปตลอด เพื่อให้แน่ใจว่าได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด จึงทำการตรวจสอบว่าข้อมูลที่ได้มาสามารถตอบปัญหาการวิจัยอย่างครอบคลุมหรือยัง โดยผู้วิจัยทำการตรวจสอบข้อมูลจากการสังเกตในประเด็นเดียวกับการสัมภาษณ์แต่ในสถานการณ์ที่ต่างกัน เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้ในแต่ละครั้งว่าเหมือนหรือต่างกันอย่างไร อนึ่ง การสังเกตและการสัมภาษณ์ในหัวข้อต่างๆ จะกระทำหลายๆ ครั้ง เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของข้อมูล

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลตลอดระยะเวลาที่ทำการเก็บข้อมูล โดยมีวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล คือจำแนกข้อมูลออกเป็นหมวดหมู่และประเภทของข้อมูลการเชื่อมโยงข้อมูลให้เป็นระเบียบตามเค้าโครงเรื่องแล้วสรุปคร่าวๆ โดยการอ้างอิงจากเอกสารต่างๆ ร่วมด้วย ออกมาเพื่อเป็นแนวทางในการวิเคราะห์ข้อมูลเพิ่มเติมต่อไป หลังจากนั้นมีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่ยังไม่สมบูรณ์โดยการสัมภาษณ์ซ้ำและการสังเกตในประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการวิเคราะห์ ข้อมูลมากขึ้น ต่อมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลอีกครั้งให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นจริงมากที่สุดก่อนเขียนรายงานการวิจัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่